

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a, F6icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri ceterne 15 . sun. pe unu anu s6u 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatori'a. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 41.

Brasiovu, 22, Maiu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Agricultur'a, industri'a si comerciulu Principatelor'u unite catra Transilvan'i'a.

(Urmare din Nru tr.)

III. VEDIENDU cineva datele comerciale impartasite in Nru tr. din Principatele unite va intreb'a si astadata cu totu dreptulu: Cumu se p6te totusi, c'a partea mai mare a locuitorilor se fia nutrita, imbracata si adpostita mai reu decatu locuitorii Transilvaniei; cumu se p6te c'a orasiile loru — (afara numai de capitale) se se afe in stare mai injosita decatu ale Ardealului, eara satele afara de cele muntene, anca se nu se p6ta asemena cu ale n6stre; agricultorii se aiba a invatia dela ai nostrii, eara meseriesii pamenteni se le lipsesca intr'unu modu prea batatoru la ochi. Cumu se potu 6re impaca unele contraste c'a acestea atatu de aprige, atatu de greu cumpanit6re?

Eata Domniloru intrebari de vi6tia, care si pana acumu au asteptatu prea preste mesura indelungatu dupa o deslegare indestulat6re. Ardelenii mai invatiati, mai cultivati, mai muncitori, si totusi saraci. Moldavo-romanii locuitori unui pamentu multu mai manosu, avendu arteri'a de vi6tia a Europei*) prin tier'a loru, vecini cu marea, portandu unu comerciulu atata de favoratoru si — ear saraci!

Acestea cestiuni se potu deslega; nicidecumu inse cu doi, trei articuli de gazeta; ci d6ca voimu se pasimu inainte spre a ne cun6sce si apoi a ne smulge din fatal'a pusetiune intru carea se afla locuitorii transilvani, avemu se facemu aceea ce ar fi trebuitu se se intemple cu ani multi inainte de ac6st'a.

Spre a se deslega cestiunile principale in economi'a nationala se cere mai multu decatu o simpla calatoria de placere prin tier'a. Trebuie se recun6scemu, ca in ac6sta privintia moldavo-romanii, de si au inceputu f6rte tardiu, totusi neau intrecutu pe noi. Ardelenii gemu, precumu amu mai observatu si cu alte ocazioni, sub blastamulu separatismului. Ceea ce scia sasulu, nu scie ungurulu si romanulu, eara cunoscintiele aristocratiei ardelene mai inalte castigate cu destula inlesnire, abia de eri alalta au inceputu a nu mai fi monopolu exclusivu; eara romanulu — despretiuitu si persecutatu pana acumu pe campulu relegiosu, nationalu si politicu, isolatu de t6ta lumea, — remase firesce retrasu si separatu asemena si in comerciulu si in agricultura, eara industri'a moderna f6u pentru dinsulu unu pomu opritu, incatu elu se vediu constrinsu a'si pastra numai industri'a sa nationala antica, ale carei urme se mai vedu anca pe statuele si bustele antice pastrate de altii.

Amu disu mai in susu, cumca moldavo-romanii ne esu inainte pe campulu economiei nationale. Spre adevieria acestei asertiuni ne provocamu la unu numeru de cestiuni si probleme, care au fostu si mai sunt destinate a'si lu'a deslegarea loru prin oficiulu statisticu sub auspiciile ministeriului afacerilor interne si ale lucrurilor publice. Acelea, dupa o introducere corespundiet6rie

*) Dunarea.

scopului au fostu in a. 1860, candu s'au inceputu, urmat6rele: (Vedi F6i'a viit6ria.)

Ne luamu voia a recomanda cestiuni si probleme de natur'a acestor'a tocma si onorabilei Asociatiuni transilvane pentru literatur'a si — cultur'a romaniloru. Noi adica nicidecumu nu potemu intielege prin cultura numai aceea ce in lumea larga se numesce cultura clasica, scolastica, umanismu s6u umani6ra, si cu atatu mai pu6inu numai cultur'a de sal6ne de bon-ton, de complimente profumate bine mirosit6re; ci cultur'a in creerii nostrii isi mai are inca si o alta semnificatiune, carea coprinde in sine si carulu, si aratrulu si spat'a, si aculu, si securea, si dalt'a, si ciocanulu, si penelulu. (Va urm'a.)

Denumiri. Mai. Sa c. r. apost. s'a induratu pr6grat6su cu decisiunea din 20. Maiu a. tr. (nou) a denumi de asesori la tabl'a septemviralu pe asesorul tablei r. din Pest'a Marcu Popoviciu si pe disp. presiedinte dela trib. comit. aradanu Simeone Popoviciu. — Mai departe cu decisiunea din 22. Maiu pe fostulu vice-presiedinte la trib. de apelatiune in Transilvan'i'a Dr. Max F6ger de Rechtborn totu in acea cuatate la trib. de apelatiune in Lemberg.

Brasiovu, 30. Maiu. Cu ploia si ceva rec6la petrecuramu vreo cateva dile camu neplacute, cu atatu inse mai tare ampanesce bucuri'a agriculturoriloru, pentruca vedu pamentulu adaptatu bine cu m'an'a ceresc'a. Indata si veduramu, ca in urm'a amblarii timpului scadiu si pretiulu bucatelor'u cu pu6inu. Graulu frumosu d. e. se tiene la 7 fl. 38 cr., de midiolocu dela 6 fl. 50 pana la 6 fl. 36 cr., ear' porumbulu camu pela 4 fl. m. a. mesur'a de 64 cupe. Adaugemu, ca carnea de vita e 17 cr. pondu, si cea de rimatoriu 24. —

— Cu sosirea Serbatoriloru Rusalielor'u se afla intre sene angajate aici mai multe reuniuni germane de musica vocala etc. Chiaru si din Romani'a sosesce o trupa f6rte mare, din Bucuresci si Ploiesci, care se va priimi in 8. la 6 6re s6ra la podulu de p6tra de catra celelalte reuniuni din sasimea Ardealului, ce voru mai concurge aici. Acestea t6te reuniuni tienu o serbat6re mare de cantareti intruniti, camu ceva asemenare cu trubadurismulu. — In 9., 10., 11. Juniu se voru tien6 banquete, concerte si binecuventarea flamurei reuniunei de cantareti din Brasiovu in loculu sc6lei gimnastice. Germanii merita lauda, ca ori si unde se ducu, nusi parasescu de totu cuibulu parintescu; ci lucra pe indelete totu spre scopulu comunu, si apoi cu ocazioni de aceste isi impartasiescu unii altora rezultatele activitatii loru, — celu pu6inu odata pe anu. Gubernului Tieri romanesci nu i trece prin minte a se ocupa cu opriri de asemeni manifestatiuni de reintelnire, de acea reununile in Romani'a nu's controlate cu ochi politienesoi, c'a pe aiurea, — ci ei vinu si se ducu ne'mpedecati, cumu ar pretinde ver-cine pentru sine spre liber'a perfectionare a artiloru si maiestrielor'u. —

— Diurnalele din Clusiu sunt pline de date si argumente unele intemei6te, altele mai repetite, cu cari se dovedesce necesitatea calei de feru pela Clusiu etc. — Ear' oaus'a reformarei si reasiediarei gimnasielor'u r. cath. si a reinvierei altuia ce apusesse se desbate cu gealusia, inse parenise, ca post festa; fiinduca proiectulu s'a facutu, c'a d. e. si la Brasiovu si Muresiu-Osiorheiu se fia gymnasiu cu 5 clase, c'a cele de multu, si celu din Kanta se reinvia, pe candu Odorheiuulu p6te va reman6 cu gym. micu. Vomu reveni la reformele, ce ne asc6pta. — Parenise, ca noi romanii vomu trebui se cumpanimu bine orice adoptari de reforme ni s'ar recomanda, — inainte de ce ne amu dechiara cu cei din steng'a ori cu cei din dr6pta, pentruca si noi trebuie se venamu scopulu celu mai deap6re alu crescerei religi6se-nationale si numai dupa

acésta ne vomu croi reformele, cumu facu si evang. si catholicii, pentru cari relegea cu nationalitatea nu sunt lucruri identice, cumu trebuie se le facemu si noi, nu voimu a recadé in greutati nevincibile si curse ne'ncungiurabile. Scól'a nationaliséza, dar' scól'a si desnationaliséza. Apoi nu trebuie se uitamu neci despre mactimele politice, relegiose si totu odata si nationale ale conservativiloru magiari si germani, cari si dau man'a la invoire de a se ajuta, cá se contopésca din celelalte nationalitati in german'a si magiara pe catu voru poté. Hinc illae lacrymae, ca apoi celelalte nu mai pota ajunge la iérba verde, la perfect'a egalitate.

B r a n u (in districtulu Bârsei) 25. Maiu. Escesu sangerosu. — Modulu vietuiri locuitoriloru din acesteia tienuturi de munte sta mai preste totu in prasierea viteloru domestice de tóta plas'a, atatu in muntii contermini cu hotarulu Brasiovului si cu ai Tieri romanesci, catu si mai virtosu in campiile intinse si departate ale acestei tieri. Se intielege de sine, ca acésta petrecere in doua tieri aduce pe ómeni in contactu de tóte dilele atatu cu gendarmeri'a postata pe la frontiera, catu si mai virtosu cu soldatii de finantia. Cumu si pe aici, in tóte lumea pe la frontiera se intempla si prevaricatiuni, incercari de a trece fara pasportu, mai virtosu candu acesta se castiga fórte anevoia, apoi o-puneri si escesuri. In 23. ale lunei c. cativa economi braneni (nuniti si moroieni) voindu a trece incóce preste munti, custodi'a finantiala din muntele Gutianu lea strigatu se stea, séu pentrucá se fia visitati, séu ca dóra calea loru nu era pe acolo, ceea ce se va adevéri in urm'a cercetarii pornite; ei ne voindu a sta, unulu din finantieri a trasu cu pusc'a in ei, si a nemeritu in peptu si in capu pe unu locuitoru din Moieciulu de josu a-nume Moise Garbacea, inse si conductorulu finantieriloru a capatatu in capu lovitura grea prin o pétra, incatu din acésta impregiurare sémana ca lucrulu ajunsese la incaieratura formala intre finantieri si braneni. Audindu de acestu escesu Dn. senatoru si inspectoru Const. Joanu, carele tocma se aflá la Zernesci in afaceri oficióse, in 25. diminéti'a indata a si trecutu la Branu spre a se convinge in persóna despre natur'a escesului, cumu si a mijloci ajutoriu de medici pentru acelu tata de familia impuscatu.

Tocma ni se spune, cumca asemenea escesuri de frontiera s'au intemplat totu in lun'a acést'a atatu in rayonulu pasului Temisiu, catu si la Oitusu in Secuime de catra Moldova, unde au suferitu atatu din finanti catu si din locuitori, lucru care in Secuime nu e tocma o raritate, pentruca pe acolo custodiile finantiarie au avutu din capulu locului a suferi fórte multu mai virtosu din partea numerosiloru prevaricanti de sare, de tutunu, cafea, piperiu s. a., cu care marfi ei si inainte de 1848 se negociatoria pana afundu in laintrulu Transilvaniei.

Precumu amu observatu mai in susu, asia numitele escese douaniere séu doganiere (de vami, de frontiere) nu sunt nici o raritate in lume; la Dunare intre Serbi'a si Ungari'a, in Dalmati'a spre mare, intre Bavari'a si Austri'a, intre Prusi'a si Rusi'a se afla organizate bande numerose de contrabandieri armati, cari adesea tienu la batalia formala cu finantieri. In totu casulu inse asemenea escesuri sunt o rea simptome, unu semnu ca ceva trebuie se fia putredu in cutare societate si anume un'a din doua, adica séu moral'a locuitoriloru, séu legile douaniere, ceea ce inse a judeca nu ne este in competinti'a nóstra.

— Se trecemu dela scire neplacuta la alt'a mai placuta.

In satele care se tienu de Branu cateva femei pregatescu pentru espusetiune unele tieseturi si cuseturi, pe care vediedule si noi in dílele acesteia cutesamu a spune inainte, cumea voru face tóta onórea celoru care se voru produce cu ele; mai alesu figurele formate tocma prin tiesetura séu de metasa cruda (borangicu) curata séu cu urdiél'a de fuioru ori bumbacu, sunt in adevéru antice, care voru trebui se atraga si luareaminte a archeologiloru nostri. — Lucruri de mani barbatesci anca mergu pregatinduse.*) Ceea ce dorimu noi

*) Intr'aceea ne place a spera, ca le vomu vedea reprezentate binisioru la espusetiunea din 28—30. Iuliu a. c.

deocamdata este, cá manufapturele pastrate la poporu pe catu numai se póte se'si pastreze caracterulu nationalu si topograficu totuodata, adica se se produca fiacine cu aceea ce crede si simte, ca este mai bunu si mai frumosu in tienu-tulu seu. —

R e s i n a r i u, 30. Maiu. Representanti'a comunei nóstre in siedinti'a ei de ieri intrunita cu antisti'a, s'a consultatu despre modulu, in care póte si este datóre a concurge acésta comuna romana insemnata la espusetiunea nationala din Iuliu venitoriu. Dupa invederat'a insemnata a acelei espusetiuni din partea celoru mai priceputi se decise unanimu, cá chiaru deregatori'a comunala se staruiesca pana in fine, cá idea Asociatiunei si mai de aprópe a espusetiunei din Brasiov se se lamurésca si latiésca catu mai multu in poporulu Resinariloru si cá comun'a se fia la aceleasi reprezentata dupa cerintia. Spre acestu scopu se alese o comisiune de trei membri de comunitate, cari voru avé a conduce tréb'a acést'a. Densii se voru consultá despre totu ce are de a tramite acolo comun'a nóstra, voru otari, cá cine se se pregatésca, voru chiamá inainte pe economii si meseriasii, dela cari se póte asteptá cate ceva, unulu cate unulu; i voru capacítá despre folosulu generalu si chiaru alu loru propriu prin impartasirea la acea espusetiune; in fine voru aduná obiectele de tramisu si voru ingrigi de espedarea loru la timpu si dupa cuviintia. S'a decisu mai de parte, ca totu ce se va tramite, se remana pe sém'a Asociatiunei nóstre, prin urmare dela ómeni lipsiti, caroru le vine mai greu a-si darui productele loru, comun'a va cumperá cu bani obiectele de tramisu; totu comun'a are se póte spele espedarii si ale tuturoru mesuriloru ce le va luá in asta privire comisiunea statorita, care remane in activitate pana la deplin'a deslegare a problemei ei.

Inse preparariile la acea espusetiune in comun'a nóstra nu incepura dóra numai de eri. Inca la examenulu de iérna alu tinerimei din scólele comunali se facura atente fetitiile din renumit'a scóla de lucru de mana la espusetiunea viitóre si se indatorara in audiulu parintiloru loru, a-si pune in semestrulu curgetoriu tóta silinti'a de a produce pe examenulu de véra lucruri alese, pe care se le daruiesca Asociatiunei. In deosebi se indatóra in asta privintia respectiva D. invatiatorésa si pe cumu audimu fetitiile nóstre luera acumu cu barbatia.

Asia comun'a Resinariu si-va implini intr'unu modu de lauda datori'a ei.

Dorimu inse, cá in totu loculu, pe unde numai se póte, se intrevina, cá aici insusi deregatoriile civile, cu védi'a si influinti'a loru si se va vedé, ca ele pota a esoperá mai multu cá toti altii nu numai in acést'a, ci in tóte alte lucruri tiéntitóre la prosperarea si fericirea nóstra nationala. Si ele au mare datoria a face acést'a. V. B.

D e s u b p a d u r e a p o p i i i n M u n t i i a p u s e n i, 15/3. Maiu 1862. Ne sosi o descriere a serbarei dílei mantuirei nationale, ad. a dechiararei romanului, ca elu nu mai e nici va mai fi sclavu nici odata, ci vrea a fi liberu, cá si vercare altu poporu si de atare se si dechiará. Ea vine din clascii nostri munti apuseni, ai caroru locuitori ne au castigatu cunun'a din urma, cu care se incoroná dechiararea romanului de liber asia: S'a serbat si aici diu'a cea marétia si de mare insemnata pentru noi romanii, adeca 15/3. Maiu, care ne alterédia tóte vinele, aducundune a mente, ca ast'a e díu'a in care Romanii adunati preste 40,000 in adunarea nationala dela Blasiu din 15/3. Maiu 1848, jurandu de un'a parte neclatita credintia catra Augustisima cas'a Domnitória a Inaltiatului nostru Imperatu si Mare-Principe alu Transilvaniei s'a proclamatu in faci'a a tóta lumea de poporu liberu si independente faci'a cu tóte celelalte nationalitati din tíera si prin acésta au scuturatu catusiele cele infernali de schiavi'a amara de mai multi secolu, si a facutu in fine, cá si celelalte popóre colocuitoare in tíer'a se orédia, ca debe se recunósca, de si fara voi'a loru, libertatea romana!

Si ce se vedi; romanii si romanele din Abrudu si Satu, cá prin unu fermecu provocati, — alérgea cu micu cu mare pela 3 óre diminétia in 15/3. Maiu in unu numeru fórte respectabilu insoçiti de music'a locale din Abrudu si de vreo 4 metalurgi fórte desteri in puscatulu cu trescuri (pive) in colin'a „Délulu baiesiloru“ numita lenga crucea rosia si dau poporulu Abrudénu, care anca se leganá in somnulu celu dulce alu diminetiei, prin 21 de salve in scire, ca acésta di e dí de serbatóre. Dupa acésta au urmatu doue piese nationale si apoi s'au intonatu de poporulu adunatu sub conducerea Domnului D. A. imnulu nationalu „Descéptate Romane“ si alte doue pe catu de placute, pe atatu de nationale.

Pela 8 óre au asistatu tóta multimea poporulu la cultulu divinulu ce s'a celebratu in onórea acestei díle.

Dupa amédi pe la 3 óre s'au arangiatu unu prandiu in padurea popi numita, unde intre altele s'au redicatu toaste pentru Maiestatea Sa imperatulu, Escelenti'a Sa parintele mitropolitu si Escelenti'a Sa parintele episcopu Andreiu Bar. de Siaguna, pentru barbatulu natiunei si conducatorulu adunari nationale de pe campulu libertatii Simeone Barnutiú, Andreiu Muresianu si pentru toti ceilalti luptatori ai intereseloru nationali si ai patrii — cu care apoi pe la 11 óre nóptea neamu intorsu pe la ale nostre.

Cu asta ocaziune nu pociu trece cu vederea si acelu faptu inbucuratoriú, ca si aci sia inceputu Sedria de comitatú a Albei-inferiore din Baia de Abrudu activitatea sa anca cu 1. Aprile a. c. si tóte agendele judiciali mergu cu puçina esceptiune spre marea bucurie a poporulu munten mai numa in limb'a romana, din care impregiurare, poporulu a inceputu abia a crede, ca a sositu si timpulu celu de multu doritu, unde au se i se respektédie drepturile si limb'a — celu mai scumpu odoru alu esistintiei nationale.

Dee Dumnedieu dar, cá toti romanii din patria se póta relation'a despre asemeni imbucurari, si se piéra odata si acelea idei órbe si sinistre ale unoru capete ingamfate, cá déca voru respecta drepturile Romaniloru si limb'a lorú, cecelelalte nationalitati din tíera debe se suferé amaru, pentruca numai respektandune unii pe altii potemu avé sperantia de unu venitoriu mai bunu comunu.

V. B.....a.

E lucru comicu, ca unu corespondinte in diurn. Clusiene nu potú suferi a nu si rechiamo in contra acesteifeliu de serbari, din mai multe preteste. — Dedative, domniloru, cu acestufeliu de serbari, care n'au alta de cugetu, decatu a sigila principiulu de egalitate perfecta, cu care ve faliti din gura atatu de multu si in fapta nu'lu pre suferiti. —

— A legerile pentru Transilvani'a si Ungari'a. Diurnalulu de Vien'a „Presse“ descopere intentiunile ministeriului faciá cu decurgerea lucrurilor in Transilvani'a si díce intre altele, ca membrii dela gubernulu Transilvanu voru trebui a se decide, déca ei parasindusi colóra nationala si alte predileptiuni vréu si mai incolo se se considereze singuru numai de organe ale intentiunei regimulu, caci la dincontra voru trebui se'si priimésca pensiunile, fiinduca regimulu se pare, ca e resolutu a procede cu seriositate; si candu gubernulu Transilvanu va fi asia organisatu, incatu regimulu se fia convinsu, ca'si va avé intr'insulu increderea si totu ajutoriulu speratu, atunci se va conchiama si diet'a astufelu compusa, cá elementulu magiaru se fia bine representatu in ea, inse nu, nu asia, cá se póta elu precumpani pe cecelelalte nationalitati facundule marturii mute la conclusele lorú. Apoi déca se voru poté urma celea de urmatu, bine de bine, de unde nu se voru escrie alegeri directe, care sunt provédiute in constitutiunea imperiala. „Presse“ incredintiédia, cumca ea scia, ca pentru unu casu cá acesta s'au si luatu mesuri cuvenite, eara incatu despre Ungari'a prospectulu unei diete anca e mai de parte si de catu celu pentru Ardealu, pentru ca nu se pré crede lesne, cumca succesulu invoirei séu alu alegeriloru dírepte aru poté fi securu.

Pentru ce nu se conchiama diet'a?

Suptu acestu titulu are „Ost si West“ in brosiur'a s'a Nru 4 unu articulu din Ardealu datatu din midiuloculu lui Maiu a. cur., alu carui cuprinsu e aduncu patrundiotoriu si trage depre traganarile cu invoirele perdu'a frumusielu diosu, dicundu, ca dupa ce tóte tieretele si au avutu dietele sale spre a'si descoperi lipsele si ranele tiereti cu tóta barbatia si spre a lua mesuri pentru vindecarea lorú, Ardealulu numai e copilulu acelu orfanu, care trebuie se suferé pentru pecate straine; numai Ardealulu e nenorocitul acelu patientu, caruia mediculu anca totu nu vré, ca se i se spuna odata, ca de ce patimesce, apoi urméza asia:

„Cine ar' fi cugetatu, ca dupa ce se redicá provisoriuulu celu de 10 ani, dupa ce se restitui form'a guvernarei constitutionale definitivu prin diplom'a din Octobre, dupa ce conferinti'a din Alba-Julia se conchiama spre a se defige ordinea de alegere pentru diet'a Ardealului, si Blui Kemény, cancelariulu de atunci Ardelénu, se demandá, cá se puna la cale pregatirile necesarie si proiectele pentru conchiama dietei Ardealului, si dupa ce ordinea de alegere se defipsese, si bar. Kemény 'si dedese demisiunea din caus'a rescriptulu prénaltu esitu despre aceea, eara unii, ce se spariea de dieta (in Ardealu), se departara din guvernulu Transilvanu; dupa ce in fine, dela esirea diplomei din Octobre decurge indata si alu doilea anu, si dietele celorlalte tieri se afla in ajunulu de a se conchiama adouaóra: in Ardealu anca totu va mai domni provisoriuulu, si diet'a nu se va mai tiené?

Pentru ce s'au intreruptu deodata pregatirile celea fa-

cute cu atatu zelu pentru diet'a Ardealului? Cine póta vin'a, ca Ardealulu anca totu nu si a capatatu dieta? Au dóra maiortatea precumpanitória a poporimei tiereti s'au purtatu astufeliu, incatu spre pedépsa i se sutrage atributul estu mai important alu autonomiei, incat se se oprésca dela folosirea constitutiunei lorú reactivate de monarchulu, ori dóra temeuriile ivirei acesteia diacu in politic'a mai inalta? Cea d'antaita nime nu o póte intari, a dou'a voiu incerca eu a o demustra si anca chiaru fara darulu profeticu alu lui „Donau Ztg.“, singuru numai prin oserbatiunile organeloru simtiului omenescu.“ —

Partit'a vechia conservativa magiara, care anca cu durere trebuie se marturisescu, ca totu mai posedé o influentia insemnatóre in Vien'a, dupa cumu se sci, tiene, ca mantuinti'a Austriei — (in adevéru inse domnirea lorú) — numai prin dualismu póte fi sigura si apoi consideréza, ca elementulu germanu si magiaru e menitu la predomnire, eara pe cecelelalte nationalitati le tiene, cá destinate spre a se contopi in acesteia doua elemente; de acea ea (partid'a vechia conservativa) sprijinesce incordarile suprematistice ale ministerialistiloru din 1848 in Ungari'a, — cu tóte ca ea tiene inaintea ochiloru si aici numai interesulu seu propriu. Dupa desfacerea dietei unguresci confugira capetenile ei (part. Conser.) la Vien'a, cá ceea se s'aru mai poté indrepta, se se indrepte, si se re'npaciúésca lucrulu. Cu deosebire inse 'si puna tóta osteníl'a, cá pe ministeriu, care in urmarea eveneminteloru de atunci devenise mai aplecatu popóreloru nemagiare, se'lu retiena dela orice tractare séu pactare cu densele. (Va urm'a.)

Din afara avemu de registratu intrarea turciloru pe teritoriulu montenegrénu, care se intemplá in 24. Maiu. Montenegrenii se retragu ardiendu totu in urm'a lorú, dupa ce in lupta perdura preste 500 feciori, lasandui pe campulu bataliei, ear' din turci cadiura 57 morti si 136 raniti. 890 case si borde dearsera. In 16. inaintara earasi turcii. Se reflectam la impregiurari, ca Rusi'a a protestatu de nou, cá turcii se se retraga de pe teritoriulu montenegreniloru si ei inaintéza, ba Omeru-Pasia a primitu mandatu, cá se inainteze cu comand'a s'a. —

In Itali'a se inultiescu trupele catra marginele Tiro-lului; si Garibaldi ochiesce la fortaretiele cele tari. — In Rom'a se tramise din Parisu Lavalete earasi cá solu, acumu Lavalete, — cand se afla si prelatii adunati, si in locul lui Goion se tramite comandantu Ducele de Montenuovo, renumitulú din 1859.

Francofurtu. Reuniunea de venatori germani ear' tiene adunantia aici si chiamá din tóta Germani'a ba si din italieni la comunulu esercitiu de a da la semnu; si totusi gubernele nu potú sei oprésca. Capetulu va dovedi, unde lucrulu va esi. —

Nota bene; Garibaldi dede ordine la venatorii sei, cá se iee parte la serbarca reuniunei venatoriloru germani in Francofurtu; ear' reuniunile de venatori séu puscatori la centru, ad cele din Bavari'a protestara, cá la serbarea nationala germana se nu se se chame decatu nationali; caci e hula, cá puscatorii, carii eri se incumetasera a incerca o invasiune in teritoriul unei poteri germane, ad. chiar de germani se se inviteze la festine de datu la çinta. —

Scim si cum se induplecá Principele elect. din Hassi'a a desapropa legea electorala din 1860, in urm'a conclusulu federatiunei; inse Prusi'a e gat'a a intreveni cu 2 corpuri armate, pana candu nu va restitui Principele constitutiunea poporulu din 1831. Prusi'a reactionara in sinulu seu, silesce pe Hassi'a se fia strictu liberala. Ce consecintia! dar' nu fara alte plane in parte. —

In Americ'a luara trupele unionistice Pentacol'a, si dupa unu telegramu alu lui, Taims“ ostirea confederatiloru, ad. a staturiloru desbinate, ce nu voru desrobirea negriloru si indianiloru pamenteni, fú batuta si incungiurata. Cu acésta ar fi finea resboiului americanu si déca va fi asia, atunci statele unite, care apomisera 20 mii soldati si 30 tunuri presiedintelui din republica mesicana Iuaretiu, voru mai tramite in contra francesiloru si mai multe trupe.

In Mesico francesii totu inaintéza si au de cugetu, succedendule, a crea o monarchia pentru Arch. austriacu Maximilianu; — inainte de tóte inse si acolo va decide votulu universalu, dupa cumu voiesce Franci'a. Angli'a s'a otaritu, cá se nu coluere in aliantia cu Franci'a; si Spani'a asemenea; si acumu incepú interpelarea in Parlamentulu anglu despre armat'a francesa, care ar fi prea numerósa pentru timpu de pace.

Opiniunea moldovenésca despre legea electorala. 1861.

(Incheiere din Nr. tr.)

Nu ve incredeti, Romaniloru, in straini, caci strainii nu ne dorescu binele; daca nu vomu aflá sinceritate, dreptate si putere in sinulu nostru propriu, atunci e pace de viétia nóstra. Resbelele cate se pórtá in Europ'a acumu de vreo cativa ani si consecintiele lóru cele dureróse, aceste nu se facu pentru fericeirea popóreloru, ci numai pentru ecuilibrulu dinastiiloru si pentru caderea definitiva a popóreloru celoru apasate. Criticati conventiunea cu legea electorala, care vi s'au tramisu dela Parisu, si vedeti anarchi'a cea cumplita in care ne aflamu; de candu functiuneza acésta carta in Moldo-Romania, de atunci nu se mai alege nimica bunu pentru fericeirea nóstra cea natiunala, cá sub tote legile straine care leamu avutu; de atunci averea nóstra au inceputu a nu mai fi a nóstra. Adunarile se intrunescu si se desfacu necontentitu, ministériile si deregatorii se schimba mai pre tóta lun'a, si pana astadi de doi ani mai bine nu s'au atinsu anca nici un'a din intrebarile cele de viétia ale natiunei nóstre. Acésta carta solomonica, care s'au priimitu in tierile Romane si care s'au aplecatu cu atat'a usiurintia mai inainte de a fi supusa la critic'a si decisiunea poporului Romanu pre temeulu suveranitatii nóstre, acésta carta trebuie supusa la revisiunea unei adunari natiunali complete, pentru cá se putemu alege dintr'ins'a drepturile si libertatile nóstre cele antice, si se radicamu de pre capulu nostru sierbitutea cea cumplita in care ne aflamu. Atunci potentatii Europei se voru margini strinsu in exercitiulu dreptulu loru de protectoratu, eara natiunea nóstra va remané libera si autonoma.

Petitionati, Romaniloru, si protestati din tóte partile tieri catra guvernulu vostru celu romanu, in contr'a regimulu de fačia sub care ve aflati. De ati fi facutu si nu ati fi protestatu, sau daca v'ati fi invoitu voi insive espresaminte . . . atunci era pace pentru totudeaun'a — si voi n'ati mai avé dreptulu cá se reclamati in diu'a de astadi . . . si in contr'a decisiunei; de veti tacé si nu veti protestá inaintea guvernulu vostru in contra legiloru straine care v'au eschisu dela exercitiulu drepturiloru stramosiesci, atunci se perde natiunea vóstra in manile strainiloru. Vedeti cine governa astadi: boieri in adunari, boieri la Focsiani, boieri la ministérii, si deregatorii pretutindene alesi si redicati la pane de catra boieri; eara voi care sunteti poporulu si natiunea romana, voi nu ve aflati necaiurea, voi sunteti desbracati de drepturile vóstre si fara de putere. Capulu Moldo-Romaniei ve va ascultá, pentru ca este alesulu vostru din sinulu vostru, si ve da o proba noua despre sentimentele sale cele patriotice.

Nu fiti indiferenti, Romaniloru, catra tierile vóstre, care se afla astadi in periculu, si se nu credeti ca natiunea Romana va mai puté duce indelungu cu starea lucruriloru de astadi in care ve aflati, precumu credeau Polonii cei nenorociti pana candu s'au trezitu cu funiea la gutu; lasati pentru unu momentu interesele proprie si cele de familia, redicati-ve cu totii cá unu singuru omu, uniti dorintiele vóstre cele patriotice cu dorintiele guvernulu vostru, si numai singura vointi'a vóstra cea nationala ve va mantui; cereti dela alesulu Moldo-Romaniei cá se nu mai aplece in tierile vóstre, de astadi inainte, legele strainiloru, cari nu potu se aiba nici o amestecare drépta in trebele vóstre cele Romane, si nici o autoritate legitima asupra organeloru publice romane. Cereti cá elu se convóce o adunare nationala pre temeulu drepturiloru vóstre, in care se fia representati si uniti toti Romanii; in care se restaurati dreptulu vostru privatu si publicu, si se-lu curatiti de tóte amestecaturele straine; se ve ascurati pentru totudeaun'a o representatiune adeverata fara de diferentie de clasi cumu au fostu in timpii anteriori; se regulati cá se se dee indereptu comunitatiloru Romane atatu libertatea catu si proprietatea, si se le ascurati asemenea pentru totu-deaun'a; se regulati educatiunea si inarmarea a tóta natiunea Romana, pentru cá se se póta apará in contr'a toturor inamiciloru externi si interni, si prin aceste se restaurati pactulu celu tare nationale si unirea cea adeverata, care numai asia póte se aiba viétia, daca va fi basata pre libertatea si ecaritatea stramosiésca.

Nu ve potriviti la vorbele boieriloru cari se incérca a ve inspaimantá cu legile strainiloru si cu autoritatea Imperatiloru. Boierii n'au nici o durere de anima pentru voi si pentru tieri'a vóstra; boierii dorescu se se bucuere totudeaun'a de pri-

vilegii si de drepturi speciali pre spetele natiunei vóstre, si de aceea provóca la straini. Nu ve temeti de armele strainiloru, pentru ca voi sunteti unu poporú pacinicu si nu cautati reulu nimenui; pre voi sabi'a nu ve taie, tunulu nu ve detuneaza, nici lancea nu ve impunge; astadi numai diplomatic'a, numai condeiuulu si inelatiunea va póte nimici pre voi si libertatile vóstre; numai de aceste trebuie se ve temeti si se ve feriti, caci daca veti da consentimentulu vostru si iscalitur'a in favórea inamicilor vostri, atunci e pace de voi si de tieri'a vóstra. Astadi ne gubernamu de o lege straina, mane, cine scie, póte ca vomu avé si unu Domnu strainu daca vomu tacé si nu ni vomu apará guvernulu nostru celu Romanu si patri'a nóstra in contra dominatiunei inamicilor nostri; astadi ne bucuramu celu puçinu de o sperantia mrai intemeiata pentru ca n'amu scapatatu anca definitivu de pre terenulu drepturiloru nóstre, dara mane vomu fi noi óre securi, póte ca vomu perde si chiaru teritoriulu pre care ne aflamu, si prin urmare patri'a si nationalitatea, chiaru cá Evreii cari ambra pribegi pre tóta suprafaçia pamentului, fara de onóre si fara demnitate, daca ne vomu arata indiferenti in façia strainiloru pentru teritoriulu nostru, nationalitatea si autonomi'a nóstra, si daca nu ne vomu opune, macaru pre calea petitiunei si a protestelor, adresate capulu tieriului celui Romanu si legitimu, carele are o detoria absoluta din partea natiunei nóstre pentru cá se ne apere esistinti'a nóstra cea nationala si libertatile nóstre, in contra toturor inamiciloru externi si interni.

Cuventulu nostru, Romaniloru, este cuventulu lui Dumnedieu, celu puçinu in timpurile de fačia, numai daca veti fi uniti si veti lucra cu totii impreuna pentru binele natiunei vóstre. Alesandru Joanu I., carele s'au suitu pre tronulu Moldo-Romaniei salutatu de totu Romanulu, a fostu de nevoia cá se-lu recunósca de Domnu Romanu chiaru si Imperatii si toti amicii si animicii nostri cei natiunali.

Pace si libertate natiunei Romane!

Teodoru Latesiu.

(Intr'o brosiurica esita in Jasi.)

Nro 1440 civ. 1862.

PUBLICATIUNE.

De catra magistratulu cetatei si alu districtulu se face prin acésta cunoscutu: cumca la cererea creditoriloru massei remase dupa *Jqane Slavnich s'a concesu vendiarea realitatei tiitórie de acésta massa* si adica a firestraului, care se póte intrebuinti'a fórté bine si spre taie-rea tableloru de lemnu (Fournir); diace in valea Timisiului sub Nro 131 si este pretiuitu pe cale judecatorésca cu 4000 fl. v. a. si s'a ordinaru terminulu anteiu pe 12. Juniu si alu doilea pe 12. Juliu a. c. s. n. totu-deaun'a la 9 óre inaintea prandiului in cas'a judecatoriei (in piéti'a Nro 325, cas'a cetatei.)

Despre acést'a se incunoscintiedie voitorii de a cumpara cu acelu adausu, cumuca cumparatoriulu va trebui se ia asupra'si datoriele intabulate pe acésta realitate, dupa asemnarea judelui, inse numai pana in catu va ajunge pretiulu cumpararei.

Totuodata se provóca toti aceia, carii, macaruca nu s'au incunoscintiatu specialminte, totusi eugeta a fi cascigatu ver'unu dreptu hipotecariu la susu numi'a realitate, ca dreptulu loru cu atatu mai virtosu se-lu arate pana la vendiarea la judecatori'a acésta, caci la dincontra numai siesi voru avé de a'si ascrie, déca impartirea baniloru esiti din vendiarea se va face fara conchiamarea loru, si déca densii voru fi eschisi dela impartasire din aceea suma pana incatu se vor acoperi pretensiunile intabulate.

In fine au toti creditorii cu dreptu hipotecariu, carii nu locuesca in loculu judecatoriei seu in apropierea acestuia, a'si denumi la impartirea baniloru esiti din vendiarea plenipotentii aici in locu spre aperarea drepturiloru loru, si a aretá numele si locuinti'a acelora inaintea vendiarei judecatoriei, pentru ca la dincontra, se voru denumi pentru aceia, carii nu au facutu aratarea acésta, pe pericululu si spesele loru reprezentanti ex officio, carora li se vor imanna tóte ordinatiunile ulterióre.

Voitorii de a licitá potu vedé pretiurea realitatei si conditionile vendiarei in registratur'a judecatoriei acesteia.

Brasiovu in 15. Maiu 1862 s. n.

Dela magistratulu cetatei si alu districtulu cá judecatoria.

Nr. 39 ex 1862

PUBLICATIUNE.

Efori'a scóleloru romanesci din Brasiovu face prin acésta cunoscutu, precumu ca in 18/30. Junie a. c. se va tiené in cancelari'a sa, in incaperile scóleloru, in privinti'a bailoru de aburu din Brasiovu, una adunare generale; asiadara toti proprietarii obligatiuniloru dela cladirea acestoru bai se provóca, cá se iee parte la aceasta adunare. —

Objectele adunarii sunt:

I. Socotelele venitului si ale chielteleuru

II. Hotarirea asupra starii si viitoriului acestoru bai. —

Brasiovu in 14/26. Maiu 1862.